

Internetconsultatie: Wijziging van het Besluit uitvoering Tabakswet en de bijlage bij de Tabakswet in verband met de implementatie van Richtlijn 2014/40/EU

Vraag 1: In de huidige Nederlandse wetgeving zijn maximumemissieniveaus vastgesteld voor emissies van teer, nicotine en koolmonoxide in sigaretten. Voor shagtabak is op dit moment alleen een maximumemissieniveau voor teer vastgesteld. Met dit conceptbesluit is ervoor gekozen om, in artikel 2.1, tweede lid, voor shagtabak ook maximumemissieniveaus vast te stellen voor de emissies van nicotine en koolmonoxide (artikel 3, derde lid, van de Tabaksproductenrichtlijn). Dit vermindert de schadelijkheid van het product en vergroot de uniformiteit tussen maximumemissieniveaus van verschillende tabaksproducten. Bent u het hiermee eens? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Eens. Alle maatregelen die de schade van tabaksproducten beperken zijn wat ons betreft welkom. Ook in het opheffen van de verschillen tussen sigaretten en shagtabak kunnen wij ons vinden; het zijn immers vergelijkbare producten. Tegelijkertijd willen wij wel benadrukken dat het instellen van maximumemissies geen schijnzekerheid mag creëren. Ook producten die voldoen aan deze eisen, zijn alles behalve veilig.

Vraag 2: De artikelen 9 en 10 van de Tabaksproductenrichtlijn bepalen verdergaande verpakkingseisen voor tabaksproducten door een informatieve boodschap en gecombineerde gezondheidswaarschuwing te eisen. De gecombineerde gezondheidswaarschuwing bestaat uit een afschrikwekkende illustratie en tekst. De richtlijn geeft echter de keuzevrijheid aan lidstaten om andere voor roken bestemde tabaksproducten dan sigaretten, shagtabak en waterpijptabak vrij te stellen van de informatieve boodschap en de gecombineerde gezondheidswaarschuwing. In dit conceptbesluit is, in artikel 3.2, eerste lid, geen gebruik gemaakt van deze vrijstelling. Een gedifferentieerde aanpak ten aanzien van de verpakking van verschillende tabaksproducten kan namelijk onbedoeld de indruk wekken dat het ene product minder schadelijk voor de gezondheid is dan het andere. Dit moet worden voorkomen. Bent u het hiermee eens? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Eens. Wij zijn het ook eens met de redenering dat moet worden voorkomen dat de indruk wordt gewekt dat het ene product minder schadelijk is dan het andere. Roken is dodelijk. Dat geldt niet alleen voor sigaretten, shag en waterpijptabak, maar ook voor alle andere voor roken bestemde tabaksproducten, zoals cigarillo's. Wanneer de grafische gezondheidswaarschuwingen voor deze andere producten niet verplicht worden gesteld, zou dit (onterecht) de indruk kunnen wekken dat deze producten minder schadelijk zijn dan sigaretten, shag en waterpijptabak.

Het feit dat deze producten op dit moment niet primair door jongeren worden gebruikt, betekent absoluut niet dat van een afwijkend etiketteringsregime sprake zou moeten of mogen zijn. Immers, jongeren worden aan alle producten blootgesteld (bijvoorbeeld op verkooppunten), ongeacht of ze dit specifieke product roken. Ervaringen uit het buitenland suggereren bovendien dat het uitzonderen van bepaalde productcategorieën van tabaksontmoedigingsmaatregelen ertoe kan leiden dat het gebruik van deze producten onder jongeren toeneemt, waardoor effectieve maatregelen (gedeeltelijk) kunnen worden ondermijnd.⁽¹⁾

(1) Zie bijvoorbeeld: Nguyen, H.V. & Grootendorst, P. (2014). Intended and unintended effects of restrictions on the sale of cigarillos to youth: evidence from Canada. Tobacco Control. doi: 10.1136/tobaccocontrol-2013-051387.

Vraag 3: De Tabaksproductenrichtlijn stelt diverse rapportageverplichtingen aan producenten en importeurs van tabaksproducten en elektronische sigaretten. Daarnaast geeft artikel 6, vierde lid, van de Tabaksproductenrichtlijn ruimte aan de lidstaten om aanvullende informatie te vragen. Met dit conceptbesluit worden vooralsnog geen aanvullende rapportageverplichtingen opgelegd aan producenten en importeurs, bovenop de gegevens die producenten en importeurs al moeten verstrekken op grond van de Tabaksproductenrichtlijn. Pas als blijkt dat aanvullende informatie noodzakelijk is en de gegevens ook doeltreffend door de bevoegde autoriteit kunnen worden verwerkt, zal van deze beleidskeuze gebruik worden gemaakt. Bent u het hiermee eens? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Eens. We hebben geen signalen ontvangen dat aanvullende informatie op dit moment noodzakelijk zou zijn.

Vraag 4: In het voorgestelde artikel 4.3, derde lid, van het conceptbesluit wordt bepaald dat verslagen over additieven, die door producenten van sigaretten en shagtabak moeten worden ingediend, worden beoordeeld door een onafhankelijke wetenschappelijke instantie (artikel 6, vierde lid, van de Tabaksproductenrichtlijn). Hier wordt gebruik van gemaakt, zodat de verslagen objectief worden beoordeeld. Bent u het hiermee eens? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Eens. Deze verslagen vormen een belangrijke bron om invulling te geven aan de regelgeving ten aanzien van ingrediënten. De Europese Commissie zal deze gegevens immers gebruiken om eventueel additieven aan te wijzen die een kenmerkend aroma produceren of die de toxische of verslavende werking van het product vergroten. Het is daarom van belang dat een onafhankelijke instantie deze verslagen beoordeelt, onder andere in termen van begrijpelijkheid, methodiek en conclusies.

Vraag 5: In de artikel 18 en 20 van de Tabaksproductenrichtlijn wordt lidstaten de keuze geboden om grensoverschrijdende verkoop op afstand van tabaksproducten en elektronische sigaretten te verbieden of om een registratieplicht met leeftijdsverificatiesysteem te hanteren. Met dit conceptbesluit wordt, in de artikelen 5.5, 5.6 en 5.7, gekozen voor het invoeren van een registratieplicht en leeftijdsverificatiesysteem bij grensoverschrijdende verkoop op afstand van tabaksproducten en aanverwante producten. Hieronder valt ook grensoverschrijdende internetverkoop. Met een registratieplicht wordt het aanbod voor grensoverschrijdende verkoop op afstand zichtbaar en daardoor reguleerbaar. Bij een verbod is dit niet het geval. Daarom wordt voorgesteld te kiezen voor een registratieplicht. Bent u het hiermee eens? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

We begrijpen de overwegingen van de regering om te kiezen voor een registratiesysteem.

Handhaafbaarheid is ook voor ons een belangrijke voorwaarde. We hechten er waarde aan dat de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van tabak niet kan worden ondermijnd door een bepaald verkoopkanaal. Het voorgestelde registratiesysteem lijkt hier in belangrijke mate aan tegemoet te komen, mits effectieve eisen worden gesteld aan het leeftijdscontrolesysteem. Wel vragen we ons af waarom niet ook de binnenlandse verkoop op afstand aan het registratiesysteem wordt onderworpen. Aan de registratieplicht zijn twee eisen verbonden: niet alleen het registreren bij de bevoegde autoriteiten, maar ook het hanteren van een leeftijdscontrolesysteem. Nalevingsonderzoek laat zien dat de naleving van de leeftijdsgrens bij de verkoop via internet zeer onder de maat is.⁽²⁾ We pleiten er daarom voor om ook in relatie tot de binnenlandse verkoop op afstand een registratieplicht te introduceren, waarbij ook deze verkopers verplicht zijn om aan de Nederlandse autoriteiten te rapporteren welke systemen van leeftijdsverificatie worden ingezet om de wettelijke leeftijdsgrens te waarborgen.

(2) Schelleman-Offermans, K. & Roodbeen, R. (2015). Alcohol- en tabaksverkoop aan jongeren 2015. Landelijke naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar voor de Drank- en horecawet en Tabakswet. Nijmegen: Nuchter, Kenniscentrum Leeftijdsgrenzen.

Vraag 6: De Tabaksproductenrichtlijn geeft lidstaten de ruimte om producenten en importeurs van tabaksproducten en aanverwante producten evenredige vergoedingen in rekening te brengen voor de verwerking en beoordeling van aangeleverde gegevens. Hiervan wordt gebruik gemaakt, vanwege het profijtbeginsel. Het vaststellen van deze retributies is in lijn met het rapport Maat houden II. Bent u het hiermee eens? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Eens. In het belang van de volksgezondheid worden eisen gesteld aan tabaksproducten. Alleen wanneer aan deze eisen wordt voldaan, mogen de producten op de markt worden gebracht. Het zijn de producenten en importeurs van tabaksproducten (en aanverwante producten) die belang hebben bij het op de markt blijven of komen van deze producten en daarom bij het verlenen van de bijbehorende diensten door de overheid. Het is dan ook gepast dat de producenten en importeurs de kosten die met deze diensten gepaard gaan voor hun rekening nemen.

Vraag 7: In paragraaf 5 van de nota van toelichting wordt een inschatting gemaakt van de regeldruk (lastenverzwaring) voor de sector die zou kunnen ontstaan bij vaststelling van het conceptbesluit. Bent u het eens met de inschatting van de genoemde lasten? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Wij behoren niet tot de groep “producenten, importeurs en detaillisten van tabaksproducten en aanverwante producten” en kunnen dan ook geen inschatting maken van de lasten die zullen ontstaan bij vaststelling van het conceptbesluit. Wel willen we graag benadrukken dat de overheid zich bij het maken van (tabaksontmoedigings)beleid, ingevolge artikel 5.3 van het WHO-Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging, niet mag laten leiden door de commerciële (of andere) belangen van de tabaksindustrie. Alleen bij gelijke uitkomsten voor de volksgezondheid, zouden verschillen in regeldruk voor de tabaksindustrie een rol mogen spelen bij de totstandkoming van de beleidskeuzes.

September 2015 1

Internetconsultatie over de Wijziging van het Besluit uitvoering Tabakswet en de bijlage bij de Tabakswet in verband met de implementatie van Richtlijn 2014/40/EU

Achtergrondinformatie over de indienende partijen: Hartstichting, KWF Kankerbestrijding, Longfonds en andere partners van de Alliantie Nederland Rookvrij

Jaarlijks overlijden in Nederland ongeveer 20.000 mensen aan de gevolgen van roken en enkele duizenden aan de gevolgen van meeroken. Roken is de risicofactor die de grootste ziektelast veroorzaakt in Nederland. Het is niet alleen de belangrijkste vermijdbare risicofactor voor de ontwikkeling van kanker, maar veroorzaakt ook andere ziekten, zoals hart- en vaatziekten en longziekten en -klachten. Tegelijkertijd beginnen er elke dag nog steeds ongeveer 100 nieuwe kinderen met dagelijks roken. Om huidige en toekomstige generaties te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van (mee)roken, hebben Hartstichting, KWF Kankerbestrijding en Longfonds, met een gezamenlijke achterban van 1,7 miljoen donateurs, de handen ineen geslagen op het gebied van tabaksontmoediging.

Sinds 2012 werken **Hartstichting, KWF Kankerbestrijding** en **Longfonds** samen in de Alliantie Nederland Rookvrij. Inmiddels hebben bijna 50 organisaties uit diverse sectoren, zoals de zorg en het onderwijs, zich als partner bij de Alliantie aangesloten. De reactie op de consultatievragen wordt mede-ingediend door de volgende partners van de Alliantie Nederland Rookvrij:

ClaudicatioNet

Diabetes Fonds

Ivoren Kruis

KSYOS TeleMedisch Centrum

Landelijk Platform Rookvrije Speelplaatsen (LPRS)

Momentum Training & Coaching

Nederlandse Vereniging voor Hart en Vaat Verpleegkundigen (NVHVV)

Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK)

Partnership Stop met Roken

Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF)

SineFuma

Universiteit Twente

Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN) Longverpleegkundigen

ViaTrain

De Alliantie Nederland Rookvrij zet zich in voor een samenleving waarin niemand meer (over)lijdt aan de gevolgen van roken. In het bijzonder vinden wij dat kinderen en jongeren moeten worden beschermd tegen de schadelijke gevolgen van tabak. Wij vinden dat ouders in staat moeten worden gesteld hun kind volledig rookvrij én meerookvrij te laten opgroeien. Wij pleiten daarom voor maatregelen die ervoor zorgen dat opgroeiende kinderen in elke fase van het opgroeien worden beschermd tegen blootstelling aan tabaksrook en tegen de verleiding om te gaan roken.

Alliantie
**Nederland
Rookvrij!**

Het belang van *plain packaging*

De afgelopen jaren heeft de overheid verschillende maatregelen genomen om de Nederlandse jeugd te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van tabak. Met de invoering van de Europese Tabaksproductenrichtlijn (TPD) wordt een aantal belangrijke verdere stappen gezet op dit terrein. Zo zullen het aan banden leggen van kenmerkende smaakjes en het uitbreiden van de gezondheidswaarschuwingen op tabaksverpakkingen ertoe bijdragen dat onze jeugd minder in de verleiding komt te beginnen met roken. Deze maatregelen juichen wij uiteraard van harte toe.

Tegelijkertijd constateren wij dat er ook na omzetting van de richtlijn nog grote gezondheidswinst te behalen is. In het kader van de TPD-implementatie, vinden wij het jammer dat de Nederlandse regering, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Ierse, Britse en Franse regering, heeft aangegeven geen gebruik te zullen maken van de mogelijkheid die de TPD biedt tot invoering van neutrale verpakkingen (*plain packaging*). Dit terwijl een groeiende hoeveelheid onderzoek laat zien dat de invoering van deze maatregel, als onderdeel van een breder tabaksontmoedigingsbeleid, zeer waarschijnlijk zal bijdragen aan een belangrijke daling van het aantal jeugdige rokers¹. Naar onze mening mogen neutrale verpakkingen dan ook niet ontbreken in een tabaksontmoedigingsbeleid dat er op is gericht onze jeugd te beschermen.

¹ Chantler, C. (2014). Standardized packaging of tobacco. Report of the independent review undertaken by Sir Cyril Chantler.